

Les Jornades Llibertàries de juliol de 1977 al Parc Güell

M^a del Puerto MUÑOZ FERREIRO

Aquest article forma part de la Tesina de Final de Màster del Màster d'Història Contemporània i Món Actual UB – UOC. Va ser defensat davant d'un tribunal el setembre de 2017.

1. *Feliz y anárquico* 1977

Pràcticament tots els historiadors coincideixen que l'any 1977 va ser clau per entendre què estava passant amb una bona part de l'activisme d'esquerres que no acceptava els passos instaurats per la classe més moderada del règim i que havia integrat en el seu model de transició a una esquerra dòcil representada en el PSOE i fins i tot en el PCE. 1977 és l'any de la definitiva legalització de la CNT i l'inici de la seva eclosió.

Luis Andrés Edo indica que la “reforma pactada” va ser venuda i imposada com el procés únic, correcte i indiscutible de transformació del sistema i qui quedés fora es convertia, per tant, en un agitador i radical i en aquest parany van caure el PSOE i el PCE però no els llibertaris¹.

L'any havia començat amb l'anomenada “Setmana Tràgica” al gener. Primer la mort d'uns estudiants a Madrid a causa de la càrrega policial a la Universitat Complutense, després el segrest a mans del GRAPO del Tinent General Villaescusa, president del Consell Suprem de Justícia Militar y finalment

1. Pagès i Blanch, Pelai; “*La Transició Democràtica als Països Catalans. Història i Memòria*”. Universitat de València, 2005. Pàg. 233.

l'assassinat dels advocats laboralistes d'Atocha a mans de l'extrema dreta².

Durant el mes de febrer finalitza la vaga de Roca a Gavà, que va suposar una voluntat d'autoorganització de l'autonomia dels treballadors de Catalunya que en aquest cas s'havien organitzat en un Comitè propi sense vincles amb la CNS (Central Nacional Sindical) i que havia suposat la sanció de fins a 7 treballadors representants d'aquest nou Comitè proper a la CNT. La resposta dels 4.500 treballadors va ser una "vaga indefinida" on els enfrontaments entre treballadors i forces d'ultra dreta es va perllongar 95 dies fins que la Magistratura de Treball va dictar sentència a favor dels treballadors el febrer de 1977³. En aquest conflicte el sindicalisme femení va tenir un paper molt important i va ser una de les primeres mostres de força també de les dones en el món laboral ja que van fer públiques les condicions de vida i salut laboral dels treballadors i treballadores de Roca i les seves famílies⁴.

En aquell mes de febrer es legalitza el PSOE i a l'abril serà legalitzat el PCE. També es deroga la censura a la premsa permetent la publicació de molts articles i especials que fins aquell moment podrien haver estat suspesos. Serà el cas de l'especial sobre sexualitat de la revista "Ajoblanco" o els treballs sobre homosexualitat a les revistes "Alfalfa" o "Bicicleta".

Durant el mes de març es va permetre un míting de la CNT, encara il·legalitzada, a la Plaça de Braus de San Sebastián de los Reyes (Madrid) La "Ley de Reforma Política" havia permès la convocatòria de les primeres eleccions legislatives en 41 anys

2. Grimaldos, Alfredo; *"Claves de la Transición 1973-1986"*. Ed. Atalaya. 2013. Pàg. 77.

3. *Ibidem*. Pàg. 91.

4. Nash, Mary; *"Trabajadoras: un siglo de Trabajo femenino en Cataluña (1900-2000)"*. Generalitat de Catalunya. Dep. de Treball. 2010. Pàg. 184-187.

que es van celebrar el 15 de juny de 1977. El president Adolfo Suárez veu com el seu partit, UCD es fa amb la victòria en un ambient de reformisme moderat que a Catalunya va exemplificar-se amb l'aliança entre el PCE i el PSUC que van aconseguir desactivar bona part dels moviments reivindicatius que no s'havien vist identificats amb les propostes polítiques "oficialistes" fins aquell moment⁵. Tot i així, l'efervescència del moviment llibertari, amb la CNT legalitzada oficialment des del mes de maig, era palpable en el seguiment de les vagues i manifestacions i en l'augment d'afiliació a la CNT que aquell mateix any tanca amb 41.714 membres només a la ciutat de Barcelona⁶. Molta d'aquesta feina l'assumien les seccions regionals, locals i els Ateneus llibertaris que van arribar a tenir un paper molt destacat en les àrees metropolitanes de les grans ciutats. Segons indica Gonzalo Wilhelmi "*...en 1977, la central anarcosindicalista experimentó un crecimiento como no lo volverá a tener durante toda la transición*"⁷.

El 2 de juny de 1977 es celebra a Montjuïc una gran trobada llibertària amb un gran míting liderat per grans personalitats de la CNT arribades de l'exili com José Peirats i Federica Montseny que englobaria a més de 300.000 persones segons els organitzadors i unes 100.000 segons la premsa⁸. La premsa va destacar la importància d'aquesta reunió per al moviment anarquista i llibertari espanyol i Europeu i sobretot la gran presència de joves i famílies. Precisament Francesc Boldú, que va ser Secretari de Formació i Relació amb la premsa de la CNT el 1977, recorda com a partir del míting de Federica Montseny a Montjuïc es multiplicaran les afiliacions i es donarà l'impuls

5. Zambrana, Joan: *La alternativa libertaria. Catalunya 1976-1979*. Edicions Fet a Mà. Associació d'agitació Cultural 2000. Pàg. 117.

6. *Ibidem*. Pàg. 132.

7. Wilhelmi, Gonzalo; *El movimiento libertario en la transición*. Fundación Salvador Seguí, 2012. Pàg. 59.

8. http://elpais.com/diario/1977/07/03/portada/236728802_850215.html (consulta 01.05.21017)

final a la convocatòria per celebrar d'unes jornades lúdico-reivindicatives a la ciutat comtal⁹.

2. Les Jornades Llibertàries de juliol de 1977 i les seves conseqüències.

Els testimonis de l'època no tenen avui dia una opinió consensuada de com es va decidir convocar unes jornades reivindicatives de caràcter llibertari a Barcelona. En allò que sí coincideixen Francesc Boldú, membre del Secretariat de Formació de la CNT i que va assumir la relació amb la premsa durant les Jornades, i Andrés Grima, membre del Secretariat del Sindicat d'Espectacles de la CNT i que va assumir les tasques logístiques de les Jornades, és que el míting de Montjuic va representar la definitiva concreció de la realització de les Jornades¹⁰. Tots dos confirmen aquesta idea en les dues entrevistes mantingudes amb ells durant el mes d'abril de 2017. En aquest sentit és sorprenent com 40 anys després dels fets tots dos assumeixen certa "espontaneïtat" en l'organització de les Jornades.

Pepe Ribas manté que la iniciativa de les Jornades Llibertàries havia estat d'un petit grup d'estudiants d'afiliació llibertària de la Universitat de Barcelona, encapçalats pel periodista Rafael Poc i que aquest havia contactat amb Andrés Grima, membre del sindicat d'espectacles¹¹.

Fos de forma espontània o més organitzada del que la pròpia CNT voldria admetre, les Jornades Llibertàries de juliol de 1977 van arribar en un moment transcendent de la revifalla

9. Entrevista a Francesc Boldú realitzada el 4 d'abril 2007.

10. Entrevista a Francesc Boldú realitzada el 4 abril 2007 i entrevista a Andrés Grima, 25 d'abril de 2017.

11. "El tiempo de las cerezas. 1977-1979. La eclosión libertaria". Antaain. Juan Felipe, 2015. Min. 19:53

llibertària a Barcelona. Tant Boldú com Grima admeten que no podien celebrar-se en una altra ciutat que no fos la ciutat comtal perquè tota Barcelona bullia des de feia mesos en un esperit de canvi evident. Aquesta “eclosió llibertària” que tan encertadament defineix el documentalista Juan Felipe a “El tiempo de las cerezas” requeria d’una posada en escena i una clàssica “pressa del carrer” al pur estil àcrata¹².

L’objectiu d’organitzar unes Jornades Llibertàries era unir el concepte de festa, debat, participació i discussió com a bases d’intervenció en el canvi social amb plantejaments ecologistes, educatius, urbans i donant cabuda als moviments feministes, d’alliberament sexual i artístics¹³.

Es va crear un comitè a la CNT de Barcelona per afrontar l’organització de les Jornades però com afirmen Boldú i Grima el debat dins del sindicat es va generar en el moment en que la idea d’organitzar-les va sorgir de manera “espontània” des de les bases llibertàries més que no pas des de la direcció del sindicat¹⁴. Segons Boldú davant dels primers moviments de les bases llibertàries i l’ADTE:

En el Secretariado permanente pedimos explicaciones a la dirección de la CNT y entonces tenemos una discusión interna y vemos que está todo vaporoso y a continuación se empieza a organizar. La discusión era si lo asume la CNT o no. ¿Dejamos que lo organicen sin el apoyo de la CNT? O bien ¿lo asumimos?. Habrá entonces argumentos a favor y en contra. A favor eran que si se iba a hacer igual y la CNT no lo apoyaba podía pasar cualquier cosa y si pasa algo sin la CNT se podría decir que éramos nosotros. O lo desmentíamos o lo asumíamos¹⁵.

12. *Ibidem*.

13. *Opus cit.* Nota nº 5. Pàg. 142.

14. Entrevistes a Francesc Boldú i Andrés Grima, 25 d’abril 2017.

Manel Aisa, membre de la CNT el 1977 i membre de l'Ateneu Enciclopèdic manté que en el debat previ sobre l'Organització de les Jornades no tothom estava d'acord en que aquestes portessin les sigles de la CNT¹⁶. Andrés Grima explica que en aquells moments, en el mateix mes de juliol:

A mi me llegó la onda que alguien estaba intentando organizar unas actividades desde Ajoblanco y la Editorial Tusquets. Yo tenía 25 años y había salido de la cárcel y tenía muchos contactos con gente del mundo del espectáculo y la cultura de Barcelona de entonces. Así que en el Comité Regional de la CNT, algunos como Luís Andrés Edo y otros nos preguntamos quien tiraba de eso. Según Pepe Ribas fui yo quien tomé la iniciativa pero no sé como fue el tema de la autorización del tema. Yo una vez que vi que esto estaba en el aire fui a Ajoblanco y a Tusquets y algunas personas de la redacción quisieron colaborar¹⁷.

Finalment la CNT assumeix el projecte i Andrés Grima aconsegueix el permís de l'Ajuntament de Barcelona amb el segell del sindicat;

Yo pedí el permiso al ayuntamiento con el sello del Comité Regional de la CNT. Evidentemente por otras capas del sector franquista algo pasaría porque el mismo día 22 de julio el gobernador civil de Barcelona lo cesaron. Se metió un gol clarísimamente a las instituciones. Nosotros dijimos que las actividades eran lúdico-festivas, no dijimos que fuese un congreso formal sindical sino cultural y de reencuentro de la gente del exilio y de los

15. Entrevista a Francesc Boldú. 4 d'abril 2017.

16. *"El tiempo de las Cerezas. 1977-1979. La eclosión Libertaria"*. Antaain. Juan Felipe, 2015. DVD. Min. 20:20.

17. Entrevista a Andrés Grima. 25 d'abril 2017.

jóvenes de la CNT que queríamos conocernos todos¹⁸.

l aquest va ser el sorprenent fet, durant tres dies la ciutat va estar presa per un esperit de canvi llibertari que transcendia del paràmetres dels camins “decorosos” que havien defensat els marxistes en aquests primers mesos de la Transició. Cal destacar aquí la rellevància d'aquest fet poc més d'un més després de les primeres eleccions democràtiques al Congrés que es van convertir en el paladí del símbol de la Transició i que commemoren el 2017 també el seu 40 aniversari.

El mateix Francesc Boldú que va haver d'assumir les tasques de comunicació amb la premsa va enviar en una nota de premsa els objectius d'aquesta trobada als medis i ho resumia de la següent manera:

1. La clarificación del pensamiento libertario frente a los prejuicios difundidos por el franquismo y los partidos políticos.
2. La reafirmación del carácter revolucionario del anarcosindicalismo.
3. La consolidación de las relaciones a nivel internacional.

Entre els dies 22 i 25 de juliol es van realitzar diferents activitats concentrades en dos espais; en el Saló Diana (seu l'ADTE en el número 85 del carrer de Sant Pau de Barcelona) on es plantejaven els debats de caràcter més doctrinari i en el Parc Güell on a més de debats i xerrades de caràcter més social es van organitzar tota una sèrie d'activitats lúdiques que avarcaven diferents àrees amb un caràcter de “happenings” i festa catalogada com a desinhibida¹⁹.

Durant les jornades es va publicar, gràcies als membres de la

18. *Ibidem*.

revista Ajoblanco i l'Editorial Tusquets, un diari anomenat "Barcelona Libertaria". A l'editorial del seu primer número titulat "El pensamiento libertario a debate" exposa la problemàtica de l'anarquisme actual i el cas específic d'Espanya. En aquest sentit s'exposa com:

El anarquismo y el anarcosindicalismo en España se han conocido por sus adversarios como ejemplo de lo negativo, de lo que no hay que ser. [...] Por todas estas razones un grupo de compañeros tomó la iniciativa y principió la organización de unas jornadas libertarias de debate y discusión, hecho que, posteriormente, fue asumido por el Comité de Catalunya de la CNT, porque la difusión de las ideas anarcosindicalistas era una necesidad sentida por cada militante y consecuentemente, por toda la organización²⁰.

Finalment es recorda que es va rebutjar en la concepció d'aquestes jornades el personalisme o el lideratge concret perquè *"...ya que, siguiendo la trayectoria histórica del movimiento libertario, es la asamblea abierta, sin dirigentes quien marca la propia pauta."*²¹

Pepe Ribas explica en les seves memòries com Barcelona estava plena de gent vinguda de diferents llocs i existia una gran expectació i la ciutat va ser presa per banderes vermelles i negres²². La revista "Ajoblanco" va publicar durant les jornades un diari anomenat "Barcelona Libertaria" on es publicaven les activitats al Parc Güell, la crònica dels debats del Saló Diana i articles d'opinió.

19. *Opus cit.* Nota nº 5. Pàg. 143.

20. "Barcelona Libertaria". Número 1, 23 de julio de 1977. Editorial. "El pensamiento libetario a Debate". Capeta "Jornadas Libeterarias". Ateneu Enciclopèdic Popular.

21. *Ibidem*

En el Saló Diana es van programar una sèrie de debats sobre temes de divers interès des de la perspectiva llibertària. Com indica Zambrana van tenir un gran seguiment i es van programar els següents²³:

-Dia 22 de juliol. 16h. Debat: “Valoración de la práctica libertaria internacional desde 1936”.

-Dia 23 de juliol. 16h. Debat: “El marxismo y el anarquismo ante las cuestiones de Estado y la política”.

-Dia 24 de juliol. 16h. Debat: “Movimiento libertario y organización”.

-Dia 25 de juliol. 16h. Debat: “Crítica de la sociedad industrial y alternativas”

Més enllà dels temes debatuts, el que quedarà palès durant el transcurs d'aquestes sessions seran les diferents posicions dins de l'anarquisme llibertari, evidenciades també en una bretxa generacional entre aquells que remarquen el passat i la doctrina i aquells que anhelan el canvi i les expectatives del futur. En molts casos fins i tot s'interrompien els debats i apareixien espontanis que obrien noves preguntes i noves discussions²⁴. Les sessions completes dels debats del Saló Diana van ser gravades íntegrament pel *Grup Video Nou* i van ser reproduïdes amb poques hores de diferència en unes grans pantalles en el Parc Güell. Angel Bosqued de la Fundació Salvador Seguí apuntava en el documental de Juan Felipe que en els debats del Saló Diana es van evidenciar les divisions

22. Ribas, Pepe: “Los '70 a destajo. Ajoblanco y libertad”. Ed. Destino, 2011. Pàg. 586.

23. *Opus cit.* Nota nº 5. Dades en resum de la pàg. 144.

24. GRUP VIDEO NOU/ Servei de Vídeo Comunitari: Jornades Llibertàries Internacionals 1977 Barcelona. Debats al Saló Diana. Nº de registre: AD06384. Arxiu MACBA/MUSEO REINA SOFIA. Publicació oberta Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=dQSu50lfoyoQ> (consulta 10.03.2017)

dins del món llibertari entre aquells que entenien que el moviment llibertari es fonamentava en els moviments socials i culturals i aquells que entenien que el moviment obrer no es podia deixar emportar pels moviments socials i culturals que eren secundaris a la lluita obrera²⁵.

Pepe Ribas explica com Francesc Boldú des de l'escenari del Saló Diana rebia els nombrosos i diferents col·lectius i a la premsa que preguntava per Cohn-Bendit i com els carrers propers estaven plens de persones no només esperant per accedir al Saló Diana sinó compartint en petit comitè les seves pròpies preocupacions llibertàries²⁶. El propi Boldú recorda com va haver d'assumir la tasca de relació amb la premsa i com va ser ell l'encarregat de parlar amb el propi Bendit;

En algún caso empezó a fallar gente y con Daniel Cohn-Bendit no sabía qué hacer y yo le llamé personalmente porque resulta que un compañero del sindicato de enseñanza estuvo en París con él y yo lo llamé por teléfono porque a causa del Mayo del 68 se le había expulsado y le prohibieron salir de Francia y entonces vino²⁷.

La valoració final de les Jornades va afectar a diversos àmbits del moviment llibertari. En primer lloc, va posar en evidència les discrepàncies dins del moviment i la falta d'unitat, però va evidenciar que el moviment estava en plena vigència. Segons els organitzadors van assistir a les Jornades més de 600.000 persones entre el Saló Diana i el Parc Güell. En segon lloc, van simbolitzar la cúspide del moviment llibertari a Espanya i Catalunya i la necessitat d'iniciar un camí o morir en l'intent. En tercer lloc, així com els debats del Saló Diana van servir per

25. *Opus cit.* Nota nº 16. Min. 40:34.

26. *Opus cit.* Nota nº 22. Pàg. 587.

27. Veure Annex. Entrevista Francesc Boldú. 4 d'abril de 2017.

posar en evidència que el món doctrinari llibertari tenia una gran tasca a fer per unir el moviment polític cap a posicions més concretes, les activitats del Parc Güell van demostrar que els moviments socials i culturals llibertaris ja havien fet aquest pas més enllà feia temps.

A la publicació “Barcelona Libertaria”, realitzada amb motiu de les Jornades, es va exposar com el Saló Diana va ser insuficient per acollir a totes les persones que es van acostar als debats i també per la gran quantitat de temes que es volien tractar:

Auténtica avalancha, asientos, pasillos, entrada, calle; nadie había podido prever una concentración tan numerosa para asistir al debate: “Marxismo-Anarquismo ante las cuestiones del Estado y la Política”. Ante la imposibilidad física, la mitad de la gente decidió montarse otro debate en el sindicato del Espectáculo de la CNT²⁸.

La valoració de la CNT en un primer moment va ser triomfalista tot i que ràpidament es van evidenciar les discussions internes. La premsa moderada va ignorar les Jornades Llibertàries però en uns dies va començar a centrar-se en els desperfectes que s’havien pogut causar en les infraestructures de la ciutat i en el mateix Parc Güell. En aquest sentit, Andrés Grima destaca com en cap cas se’ls va recriminar res des de l’Ajuntament i que la premsa conservadora i moderada va començar a criticar les Jornades quan ja havien passat més de dues setmanes des de la seva finalització²⁹. De la mateixa manera Francesc Boldú destaca que:

Después de las Jornadas, durante tres semanas nadie dijo nada ya que no había habido nunca ninguna organización

28. “Barcelona Libertaria”. Numero II, 24 de julio de 1977. “El Diana Insuficiente”. Capeta “Jornadas Libeterarias”. Ateneu Enciclopèdic Popular.

29. Entrevista a Andrés Grima. 25 d’abril 2017.

como aquella y tres semanas después empezaron a sacar las fotografías de las basuras y el mantenimiento. La única crítica que se hizo de hecho fue esta, sobre la basura en el parque y esa fue la única crítica externa³⁰.

Les conseqüències polítiques s'han de valorar a mig i llarg termini. El moviment llibertari es trobava en aquells moments en un creuament important de camins i el setembre de 1977 es va produir la Vaga de les Gasolineres que va paraitzar la ciutat de Barcelona. Com indica Juan Zambrana, aquest fet simbolitza un canvi tendencial important en l'evolució del sindicat i del moviment obrer en general³¹. Francesc Boldú comenta com:

A nivel interno, después de esas tres semanas hubo dos posiciones contrarias en la CNT. Una posición seria la de los sindicalistas de tipo amarillo que decían que como había salido el Ocaña desnudo y todo eso, indicaban que había creado mala imagen en la CNT y ¿como iban los trabajadores a afiliarse a un sindicato que daba esta imagen?. El País había sacado algún artículo criticando esto y esa facción defendía que la CNT no tendría que haber patrocinado las jornadas. Luego estaban los sindicalistas de los años 30 que también rechazaban esta imagen³².

Ángel Bosqued, assenyala en el documental "El tiempo de las cerezas" que les Jornades van representar un escàndol en la mentalitat de la burgesia catalana benpensant i inclús entre l'esquerra perquè els marxistes es van preguntar com els anarquistes havien estat capaços de mobilitzar en tan pocs dies a més de mig milió de persones³³.

30. Entrevista a Francesc Boldú. 4 d'abril 2017.

31. Opus cit. Nota nº 5. Pàg. 154.

32. Entrevista a Francesc Boldú. 4 d'abril 2017.

33. *Opus cit.* Nota nº 16. Min. 33:58.

Un any més tard, a la revista "Ajoblanco", Enrique Marcos, secretari Nacional de la CNT afirmava que:

Con respecto a las Jornadas, en la organización se han emitido algunas opiniones excesivamente negativas. Siempre habrá viejos de espíritu aunque no de edad, que utilizan conceptos viejos para enfrentarse a conceptos nuevos. En cuanto a su supuesto fracaso, yo pienso que sirvió de excusa a muchos débiles de espíritu para echarse atrás ante una organización que se presumía tenía ante sí una lucha muy dura en perspectiva³⁴.

A la mateixa publicació, Luis Andrés Edo valorava les Jornades indicant que:

Lo que se intentó hacer en las Jornadas, que no fue otra cosa que tratar de clarificar entre todos qué significado tiene hoy la palabra anarquismo y cuáles son sus nuevos terrenos de lucha, era algo absolutamente necesario. Otra cosa fue el que lo consiguiésemos. A pesar de los limitados resultados obtenidos durante esos días, a pesar del escándalo que produjo, se pudieron escuchar opiniones y reflexiones que hasta entonces eran totalmente desconocidas por el resto de los compañeros³⁵.

Tot i que les Jornades havien obert una evident esquerda entre nous llibertaris i vells àcrates sindicalistes, el que és evident és que va ser un èxit en tots els sentits. Aquest estiu anarquista que va viure Barcelona va concloure amb la vaga de gasolineres que consagren a la CNT entre el sindicalisme obrer i evidencia les necessitats de canvi en la perspectiva de la

34. "Ajoblanco". Num. 36, agost 1978. Pàg. 26.

35. *Ibidem*. Pàg. 28.

lluïta obrera. Seguidament vindran els Pactes de la Moncloa concebuts des del govern d'UCD amb el recolzament de l'oposició política, per fer front a la crisi econòmica mundial que afecta de manera molt notable la feble economia espanyola. El posicionament de la CNT va ser en contra del Pacte Social que van signar les principals forces polítiques perquè contemplava contenir els salaris per estabilitzar el preu. La UGT-PSOE i CCOO-PCE s'havien posicionat inicialment en contra però, com indica Zambrana, les petites escletxes internes van ser callades de forma ràpida per la cúpula dels partits³⁶.

La CNT, especialment a Catalunya, organitzarà diferents mobilitzacions exitoses contra dels Pactes de la Moncloa i es va preparar per al 15 de gener de 1978 una gran manifestació a Barcelona que va aglutinar a més de 10.000 persones. A la finalització de la manifestació es van produir uns aldarulls que van finalitzar amb l'incendi de la sala de festes Scala, símbol de la classe mitjana, on van morir quatre treballadors³⁷. La policia va notificar que l'incendi havia estat causat per un còctel Molotov llençat pels cenetistes i la premsa es va encarar amb el sindicat. Aquest fet inicia la decadència de la CNT agreujada per les seves diferències internes i els enfrontaments amb CCOO³⁸. Durant l'any 1978 la CNT obre la seva ferida interna tot i l'èxit en la participació en alguns convenis sectorials com a la indústria del Metall. Va ser el Vè Congrés celebrat el 1979 el que evidenciarà les contradiccions internes davant dels fets dels cas Scala, el trasllat del Comitè Nacional de la CNT a Barcelona l'abril de 1978 i les estratègies davant de la participació en els Convenis Col·lectius amb altres forces sindicals com la UGT i CCOO. A Catalunya, a més existia un

36. *Opus cit.* Nota nº 5. Pàg. 155.

37. Pagès i Blanch, Pelai: "*Transició Democràtica als Països Catalans*". Història i Memòria. Universitat de València, 2005. Pàg. 235.

38. *Opus cit.* Nota nº 5. Pàg. 180.

debat generacional relacionat amb la direcció del sindicat on destacaven grups com la FAI, la FIGA que va acabar amb l'expulsió dels GAA (Grups d'Afinitat anarcosindicalista) i fins i tot la disputa per la propietat de les sigles del sindicat³⁹.

Tot i que l'objectiu d'aquest treball no és avaluar l'evolució de la CNT al llarg dels anys 70, si que cal concloure amb el fet que la baixada d'afiliació sindical acabarà afectant el desenvolupament del discurs llibertari que serà aprofitat per altres grups de caràcter social i cultural durant els anys 70. El desembre de 1977 l'afiliació a la CNT a la ciutat de Barcelona era de 41.714 carnets i el setembre de 1979 s'havia baixat a 10.576 acreditacions⁴⁰. La crisi de la CNT serà també la crisi del discurs de la cultura llibertària i l'ascens d'altres discursos simbòlics aprofitats per la socialdemocràcia o el catalanisme, tal i com afirmen alguns protagonistes com Andrés Grima⁴¹.

3. Les activitats del Parc Güell

3.1. Els objectius de les activitats i el disseny de les jornades al Parc Güell

Les activitats del Parc Güell es van dissenyar com a contrapartida de caràcter més lúdic als debats que es celebraven al Saló Diana. La intenció, com indiquen alguns dels seus organitzadors, no era desmerèixer un espai en favor d'un altre sinó aglutinar unes activitats més socials i globals que no tenien espai en el Saló Diana però recollien unes necessitats presents en aquell nou activisme llibertari⁴². Pepe Ribas en el seu llibre *Los '70 a destajo*, explica com al Parc Güell:

39. Entrevista a Francesc Boldú. 4 d'abril 2017.

40. Nash, Mary; *"Libertarias y anarcofeminismo"* a Casanova, Julián; *Tierra y Libertad. Cien años de anarquismo en España*. Pág. 139-165. Pág. 132.

41. Entrevista Andrés Grima. 25 d'abril 2017.

Bajo un sol de justicia [...] seguían las actuaciones de los grupos de música y teatro, las polémicas feministas, el rodaje de Vídeo Nou, las exposiciones, las paradas de libros, folletos y revistas. [...] Por los altavoces del parque sonaba una y otra vez “Trans-Europe-Express” de Kraftwerk. [...] Al anochecer, los grupos de Trabajo se desvanecían y bajaban de todos los recodos del parque en hileras infinitas hasta la gran explanada. Iban en busca de la temible ascensión de la fiesta libertaria. Seiscientas mil personas pasaron por el parque. Un par de generaciones de entre quince y treinta y pocos años quisimos tras el franquismo unir la fiesta con el ocio, la cultura, la educación, la revolución, el sindicato y las diversas memorias históricas. Inaudito⁴³.

Aquesta emotiva descripció del que es va viure al Par Güell encaixa perfectament amb la intenció dels organitzadors que volien obrir les Jornades Llibertàries a un perfil de la societat més ampli, més jove i més divers acostant-se als plantejaments de la contracultura llibertària de la generació dels anys 60. Segons indica el propi Andrés Grima el Parc Güell:

Me pareció un sitio cerrado que tenía unas características buenas para ubicar lo que queríamos. Yo visioné los espacios como la oficina de información, la guardería, la zona de librería, la zona de espectáculos y vimos claro que era un espacio emblemático y polivalente. La Vanguardia planteó que lo habíamos dejado como un basurero y eso no fue cierto porque había una consigna para proteger el espacio ya que existía un “san Benito” con lo que quería decir el anarquismo. Se montó una zona de camping y yo recorría todo el espacio con mi moto para garantizar el mantenimiento. El ayuntamiento jamás manifestó nada en

42. Entrevista Andrés Grima. 25 d'abril 2017.

43. Opus cit. Nota nº 22. Pàg. 583-594.

contra de cómo estaba el parque. En el ayuntamiento se encargaron hasta de poner los urinarios⁴⁴.

Francesc Boldú explica com al Parc Güell es van programar unes activitats diürnes de caràcter familiar i que durant la nit:

Las actividades nocturnas se plantearon más lúdicas y las actuaciones de Ocaña tenían también un sentido espontáneo y si se desnudó, se desnudó. Lo único que se planteó es que los debates fueran de día y todos los grupos que se quisieron apuntar se apuntaron y quedó así. Lo que se hizo fue agrupar a todas las personas con iniciativas y se distribuyó en función de cada grupo y se organizaron calles con los grupos⁴⁵.

Enrique Marcos, secretari nacional de la CNT, afirmava un any després, davant de les crítiques dins del propi sindicat sobre les activitats al Parc Güell:

De todos modos creo que aquellos días, a pesar de todo fueron positivos por cuanto sirvieron para acabar con muchos tabús. Por ejemplo, en cuando al desnudismo, que tanto se nos ha criticado, yo no vi que tuviera nada de procaz. Y creo que así lo entendió la mayoría de la gente. Al principio, cuando Ocaña y otros se desnudaron, algunos, sí miraban, pero más que nada por sorpresa. Después ni le dieron importancia⁴⁶.

Al Parc Güell es van tractar taules rodones organitzades principalment pels ateneus llibertaris i es van portar a terme activitats de diferent tipus.

44. Entrevista Andrés Grima. 24 d'abril 2017.

45. Entrevista a Francesc Boldú. 4 d'abril 2017.

46. "Ajoblanco". Núm. 36. Agost, 1978. Pàg. 26.

Es van realitzar debats sobre autogestió social. Bàsicament enfocada als municipis i ajuntaments que encara no havien celebrat eleccions lliures. Es plantegen idees relacionades amb municipis autogestionats en països llatinoamericans⁴⁷.

També van haver-hi debats sobre antimilitarisme. Existia un ideari en contra del servei militar i de la militarització de la societat.

Es van realitzar debats sobre ecologia centrats en l'equilibri ecològic i en la crítica als sistemes capitalistes productivistes. Es van realitzar activitats paral·leles als debats com la construcció de cúpules geodèsiques que avançaven un discurs social sobre l'aprofitament dels recursos i sobre l'energia solar. Com indica Andrés Grima:

Esto lo llevaron los de la revista "Alfalfa" y otras revistas. Encima de la montaña hicieron unos espacios con huertos y casetas ecológicas. [...] Existía un gran debate en la calle en esos momentos y se me ocurrió que para vincular los debates del Saló Diana con el Parc Güell tenía que haber algo en el centro de la ciudad y le pedí a Pedrol que además de poner la estructura geodésica en el Parc Güell, como tenía otra, que ésta la pusiera entre el Liceo y la Rambla Santa Mónica⁴⁸.

Un altre tipus de debats van ser els centrats en les problemàtiques de gènere i en l'explotació de la dona i es van plantejar alternatives feministes i d'autoemancipació. Aquí va jugar un paper important el sindicat "Mujeres Libres" que en la seva revista van puntualitzar:

Nosotras, las Mujeres Libres", como parte integrante de

47. Opus cit. Nota 5. Pàg. 145-147.

48. Entrevista a Andrés Grima. 24 d'abril 2017.

este movimiento libertario, también participaremos de una manera activa en todos los actos. [...] Al parque Güell tampoco podemos faltar, allí estaremos para tomar contacto directo con todas aquellas personas, que se sienten identificadas con nuestra lucha. [...] Intentaremos llevar pinchos y té morunos para animar un poco estas jornadas libertarias que tanta falta nos hacían, intercambiando pareceres, no solo entre los libertarios, sino entre aquellas personas que estén interesadas por nuestros planteamientos⁴⁹.

A la revista “Barcelona libertaria” es va indicar que:

Parece que el tema del feminismo sigue en el candelero, y lo que es la primera fuerza revolucionaria de la historia, se nos ha puesto de moda. ¡Cuidado!. No nos dejemos utilizar. Acudamos a los coloquios y los debates, para que “no lo hagan por nosotras”. Para que los Hombres, los portadores del sistema patriarcal, los opresores, no decidan lo que tenemos que hacer o porqué tenemos que luchar⁵⁰.

També van haver-hi debats sobre ensenyament i educació. Aquí el propi Francesc Boldú explica com es van tractar temes que anaven des de l'autogestió dels centres fins a l'atenció educativa dels alumnes i la demanda per la modificació dels currículums d'ensenyament perquè es centressin en la formació de l'esperit crític i en fomentar el desenvolupament de persones lliures i actives⁵¹.

49. “*Mujeres Libres*”. Epoca II. Años I, nº 3. Julio-Agosto 1977. Pàg. 11.

50. “*Barcelona Libertaria*”. Numero I, 23 de julio de 1977. “*Feminismo. Por un feminismo verdadero.*” Pàg. 3 Capeta “*Jornadas Libeterarias*”. Ateneu Enciclopèdic Popular.

51. Entrevista a Francesc Boldú. 4 d'abril de 2017.

Altres debats es van centrar en l'oci com a cultura i les formes de vida llibertadora compatible amb la vida laboral plena⁵². També debats relacionats amb la sexualitat i el moviment LGTB. A part dels debats relacionats amb l'educació sexual o femenina, alguns grups van tractar temes relacionats amb la llibertat sexual i la moral repressiva així com reivindicacions relacionades amb el moviment gai i lèsbic.⁵³

Es van realitzar activitats musicals amb l'actuació de grups de Rock, de Pop i diferents cantautors. Van actuar Ramon Muns, Pau Riba, els Pavesos, José Alfonso, Pablo Guerrero, José Antonio Labordeta, Sisa, Luis Pastor, Triana, La Banda Trapera del Río, Marina Rosell, Orquestra Platería, Daniel Viglietti, Ángel Villamba i altres⁵⁴. A la nit també cal destacar les actuacions musicals o "performances" d'Ocaña i Nazario que van ser tan polèmiques. El propi Ocaña afirmava en el film de Ventura Pons "Ocaña, un retrato intermitente" (1978) que a les Jornades Llibertàries "*...el primer día los de la CNT estuvieron bastante bien pero cuando nos vieron el plumero a Nazario, a Camilo y a mí, y vieron que nosotros éramos realmente libertarios...se "acojonaron"...*"⁵⁵

També van haver-hi projeccions de documentals, pel·lícules i curts de temàtiques socials i polítiques. Els films projectats van ser; "Alboreda" de 40' de L. Garay i Elías Bruchs, "Casca el huevo" de 20' de Jordi Bayona, "Arri, arri" de 20' de Jordi Bayona, "Sobrevivir en Mauthausen" de 31' de Llorenç Soler, "O todos o ninguno" de 40' del Col·lectiu Cine de Classe, "Nana para una nube blanca" de 20' de Nutria, "Can Serra" de 35' de la Cooperativa de Cinema Alternatiu, "Tribunal Rosell" de 20' del

52. *Opus cit.* Nota 5. Pàg. 145-147.

53. "Ajoblanco", nº 25, sep. 1977. Pàg. 42.

54. *Opus cit.* Nota 5. Pàg. 145-147.

55. Fragment "Ocaña, retrato intermitente". Ventura Pons (1978): <https://www.youtube.com/watch?v=L0gMtrzHELg> (22/04/2017)

Col·lectiu de Cine de Classe, “Carn crua” de 12’ de la Cooperativa Cine Alternatiu, “Antisalmo” de 15’ de Llorenç Soler, “Cesar el huevo” de 20’ de Jordi Bayona, “Maternasis” de 20’ de Jordi Bayona, “Sex” de 21’ de Baca i Garriga, “Blanc i negre” de 21’ de Basca i Garriga, “Asclepius” de 14’ de Josep Breu, “Entre la esperanza y el fraude” de 95’ de la Cooperativa de Cinema Alternatiu i “Estado de Excepción” de 15’ d’Iñaki Nuñez⁵⁶.

En relació al teatre, a la revista “Barcelona Libertaria” es preguntaven si existia un teatre llibertari i si perquè pogués existir caldrien espais vuits de poder i com:

Mientras ocupen nuestros escenarios actores interesados más en reflejar la ideología de su partido en tertulia de café que potenciar experiencias teatrales sobre tablas. Mientras pululen por la prensa críticos memones que solo ven lo que sus popes ideológicos permiten... el teatro libertario – teatro en libertad -, será una utopía”.⁵⁷

En relació a la programació de teatre, es van representar les següents obres: “El Napoleón de la escena” de Joan Domenech, “La odisea americana o tragicomedia de conquista” de la Gran Compañía de Espectáculos Ibéricos, “Les aventures d’en Mèlic” del grup de titellaires Fanfarra, “Eskido 23” del grup belga Plan-K, animació a càrrec del grup Zyassos, “El Dr. Mac-Abrus y los monstruos contra el Imperio del Bien” del grup Patito Feo de Saragossa, “Penja i despenja” del grup Estaquirot, “No t’espavilis no-Bac” (contra la pena de mort) del grup Orfeo de Sans, “Tripijoc, joc trip” del grup La Tragèdia i animació a càrrec del grup Kaddish.

56. “*Barcelona Libertaria*”. Programa diez 23, 24 i 25.

57. “*Barcelona Libertaria*”. Numero I, 23 de julio de 1977. “*Teatro. Patito feo contra el poder*” Pàg. 4, Capeta “*Jornadas Libeterarias*”. Ateneu Enciclopèdic Popular.

El programa provisional i el programa final que es va anar publicant a “Barcelona Libertaria” coincideixen pràcticament en la totalitat, tot i que les activitats del dia 22 només estan avaluades en el número 1 de la revista i hem de confiar que correspon amb el programa provisional trobat a l’Ateneu Enciclopèdic.

Tot i que per a molts “el Güell” va ser sinònim de festa i despreocupació, moltes organitzacions van participar amb els seus “estands” amb una sincera motivació didàctica i potser en algun cas no van poder desenvolupar tots els seus objectius inicials. Aquest va ser el cas, per exemple de “Mujeres Libres” que en el número posterior a les Jornades recull cert desacord amb l’organització de les activitats al Parc Güell.⁵⁸

Per Ajoblanco les activitats programades al Saló Diana i les del Parc Güell deixaven veure:

Una notable escisión entre la “seriedad” de los debates que tuvieron lugar en el salón Diana, y el Güell, espacio abierto a la diversión, el delirio colectivo, al debate espontáneo y amistoso, y , por que no, al exorcismo colectivo de los demonios del individualismo, el aislamiento y la “utilidad” a los cuales estamos cotidianamente sometidos⁵⁹.

58. “DONES LLIBRES A LES JORNADES LLIBERTÀRIES: *Com vem participar en la elaboració del programa de les jornades, vem preparar una sèrie de ponències per poder donar la nostra opinió de cara als temes tractats. Com allò no es va desenvolupar com nosaltres pensàvem, ara aquestes ponències les publicarem a la revista. També es va realitzar un debat al Saló Diana, el dilluns al matí, per cert molt discutit, que vem gravar íntegre i que pensem comentar íntegre a partir del pròxim numero, de tal forma que cada un es pugui fer una idea del que va passar.*” “Mujeres Libres”, Epoca II, Año I, nº 4. 1978. Pàg. 13.

59. “Ajoblanco”, nº 25, sep. 1977. Pàg. 36

Un dels interessos particulars dels organitzadors de les activitats al Parc Güell era atendre les necessitats de les famílies i era imprescindible vincular això amb activitats adreçades als nens. Tal i com indica Andrés Grima:

Había marionetas, estaba el Tortell Poltrona que era muy joven. La vinculación con los niños era un elemento clave. Pusimos guarderías y cuidamos todos los detalles en relación a los debates sobre la educación y el papel de las mujeres. En aquellos momentos en la CNT había una gran mayoría de hombres en la directiva. Creamos diferentes comisiones para atender a todo el mundo⁶⁰.

En definitiva, al Parc es va alternar un programa d'activitats diürnes en família amb teatre infantil, música, cinema i debats entorn l'educació, l'ecologia, el feminisme on s'havien convidat també a personalitats importants com Noam Chomsky que finalment no van assistir⁶¹. A la nit, la música rock i les famoses performances d'Ocaña i Nazario van donar un caràcter més desinhibit a les jornades. En resum, l'objectiu del programa Parc Güell en contrapartida als debats del Saló Diana era oferir una visió més oberta i dinàmica de la cultura social llibertària.

3.2. Les activitats al Güell i la seva vinculació amb la contracultura llibertària.

Una de les qüestions clau dels objectius i del desenvolupament de les Jornades Llibertàries al Parc Güell va ser sempre vincular

60. Entrevista Andrés Grima. 24 d'abril 2017.

61. Francesc Boldú no puntualitza el motiu pel qual finalment Noam Chomsky no va assistir a les Jornades tot i haver estat anunciat. En canvi Andrés Grima al ser preguntat per l'absència de Chomsky, afirma que no va assistir perquè a els convidats a fer activitats i xerrades a les Jornades no cobraven i deixa clar que aquest va ser el motiu de l'absència de Chomsky. Entrevistes Francesc Boldú i Andrés Grima del 4 i 25 d'abril de 2017.

les activitats amb la cultura i és per aquest motiu que els organitzadors de les Jornades Llibertàries van separar els debats de format més tradicional de les activitats interdisciplinàries. En aquest sentit, els objectius i la finalitat del Diana i del Güell eren clarament diferents.

Al Parc Güell es va voler complir amb un dels principis del pensament llibertari i és la integració amb totes les àrees del nou desenvolupament humà; l'educació, el treball, l'ecologia, els drets civils, les arts... tal i com es va plantejar al Maig de 1968. De fet, els seus organitzadors, afirmen encara avui dia que no es va tractar de contracultura sinó de quelcom més tot i que la inspiració estava en el Maig de 1968.

En aquest sentit, el fet que els organitzadors no volguessin parlar de contracultura obeeix a una qüestió cronològica. A principis de la dècada el terme "contracultura" o "underground" es popularitza entre la joventut espanyola i el propi Pepe Ribas la definia com la manera d'unir "*arte y vida, trabajo y ocio, espontaneidad, imaginación con cotidianidad y remarcar fundamentalmente el aspecto vitalista de la sociedad*"⁶². Es podria establir que cap a mitjans de la dècada dels anys 70 la contracultura entra en crisi i fins i tot la revista "Ajoblanco" es pregunta en el seu número 20 del mes de maig de 1977 si la contracultura havia mort i el que apareixia davant del panorama juvenil era quelcom nou⁶³. El que si podem considerar rellevant és que la pròpia contracultura es plantejés la seva viabilitat o existència justament un parell de mesos abans de realitzar una experiència el més propera possible als festivals undergrounds europeus i nord-americans.

Un any després de les jornades, Enrique Marcos, secretari

62. "Contracultura, mentiras y Ajoblanco". TVE, 60min. 2015.

<https://www.youtube.com/watch?v=4eDgGiSaGuc> (consulta 18/06/2017)

63. *Ajoblanco*. Núm. 20. Maig 1977

Nacional de la CNT afirmava a la pròpia revista "Ajoblanco" que *"el mundo de los trabajadores no es el del vanguardismo libertario"* i per tant evidenciava la fractura entre anarquistes obreristes i llibertaris d'una manera clara i evidenciada a les Jornades Llibertàries del juliol de 1977⁶⁴.

En la mateixa publicació, el periodista llibertari Santi Soler afirmava que *"hace cosa de un año [...] el Parc Güell acogía a músicos y ecologistas, a anarcopasotas entre el "streaking" y la yerba, a la fiesta y al "gadget" contraculturales, a la mercancía, el bluf y el espectáculo: Barcelona era otra vez la capital mundial de todas las tendencias libertarias."*⁶⁵

Podem concloure que al Güell es va dissenyar un festival contracultural a l'estil clàssic (documentals i cinema social i polític, música rock, teatre independent, reivindicacions feministes, ecologistes, sexuals) que podem relacionar clarament amb els paràmetres analitzats del que s'entén com a activitats contraculturals. Tot i així, es van dissenyar quan el discurs crític amb la contracultura ja existia i es va pensar de forma experimental sense el consens de tots els organitzadors. En aquest sentit, les activitats del Güell tenen forma i contingut contracultural però el seu discurs transcendeix dels paràmetres undergrounds per la seva especificitat, la seva excepcionalitat i perquè obeeix a la mentalitat llibertària i a la voluntat dels seus organitzadors que era inspirar-se en el discurs del Maig de 1968 adaptant-ho a la realitat Espanyola i Catalunya de l'any 1977.

4. Conclusions

Les Jornades Llibertàries de juliol de 1977 i específicament les activitats que es van realitzar al Parc Güell

64. Ajoblanco. Num. 36. Agost 1978. Pàg. 25.

65. Ibídem. Pàg. 29.

ón una mostra clara de la revifada anarquista que es va viure a Espanya i Catalunya durant els anys finals de la dècada dels 70'. De la mateixa manera les Jornades recollien les expectatives dels anarquistes i llibertaris que van trobar-se a la mort de Franco amb un recolzament popular que els retornava als anys 30 del segle XX.

El creixement de l'anarquisme durant els últims anys del franquisme i els inicis de la Transició evidenciava l'existència d'un discurs d'esquerra que reclamava noves formes de relació social que la socialdemocràcia i el marxisme no tractava. Així mateix, les experiències llibertàries internacionals al continent americà s'havien vist sintetitzades també en la revolució juvenil que va trobar en el Maig de 1968 un espai de divulgació.

En aquest context d'auge revolucionari, els anarquistes es van trobar davant de l'evidència que el cos juvenil dels seus simpatitzants es vinculava cap a un pensament àcrata de caràcter llibertari i com els vells doctrinaris trobaven diferències notables amb ells en la forma de lluita social.

El que és evident és que les Jornades van arribar en el moment que l'esquerra més radical buscava a Espanya i Catalunya un espai per divulgar les seves idees i exemplificar-les amb una trobada que posés cara i ulls al moviment fos anarquista o llibertari. D'aquesta manera la concepció revolucionària dels llibertaris va trobar en el Parc Güell l'espai propici per evidenciar què vol dir viure en una concepció global lliure i a quins elements es referien amb als plantejaments de la contracultura llibertària.

La contracultura havia nascut de les revolucions juvenils ideològiques del Maig de 1968 i era hereva d'altres moviments de caràcter més burgés com la cultura "beatnik". Avançada la

dècada dels anys 70 la contracultura havia començat a entrar en crisi i les Jornades arriben precisament en aquest moment. Amb tot, l'evidència és que en el Parc Güell es van trobar experiències de tot tipus que analitzaven la societat present i volien incidir en el futur més enllà del discurs polític que ja tenia un espai propi durant les Jornades (Saló Diana). D'aquesta manera la música, el teatre, el cinema, el feminisme, l'ecologisme, l'educació, la participació ciutadana... van convertir-se en protagonistes de les reivindicacions de canvi i van liderar, al Parc Güell, el discurs polític com a element globalitzador.

Molts dels organitzadors defineixen el que havia passat aquells dies a Barcelona com *“una terapia colectiva, [...] que el Estado jamás hubiera permitido. Fue como salir fuera de la cárcel y del manicomio que es la actual sociedad.”*⁶⁶

El dilema és si aquesta pràctica de cultura política és o no és contracultura. És evident que el que va passar al Parc Güell és producte de l'experiència d'aquells que van viure aquests dies i volien transcendir més enllà d'aquest discurs contracultural que havia començat a establir lligams amb la societat burgesa i socialdemòcrata. L'Editorial del primer número de la revista *“Barcelona Libertaria”* intentava explicar aquesta qüestió afirmant que *“mientras que para un individuo no libertario organizarse se reduce a buscar dirigentes, a buscar jefes, para un libertario organizar es debatir en asambleas y llevar adelante lo acuerdos, sin líderes, sin dirigentes, sin jefes.”*⁶⁷

Per tant, davant de la pregunta d'hipòtesi: *“fins a quin punt les activitats de les Jornades Llibertàries que es van celebrar al Parc Güell entre el 22 i el 25 de juliol de 1977, són un exemple*

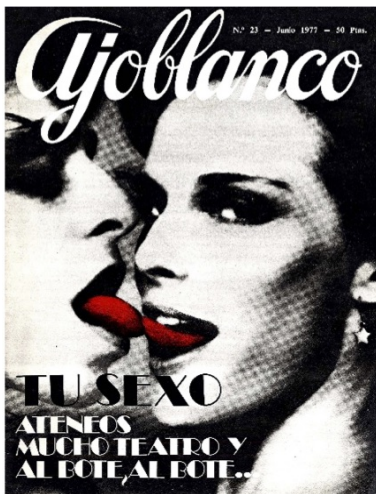
66. Entrevista Enrique Marcos. *“Ajoblanco”*, nº 36. Agost 1978. Pàg. 26.

67. *“Barcelona Libertaria”*. Nº 1, 23/07/1977. *“Editorial. El pensamiento libertario a debate”*. P. 1

de contracultura llibertària o transcendeixen d'ella?”, podem concloure que efectivament es tracta de contracultura en el moment en que té una vinculació clara amb els canvis de comportament burgés, en el moment que busca la polèmica (els espectacles d'Ocaña són clarament underground) però alhora aspirava a ser quelcom més per la seva aspiració globalitzadora. El model és el del Maig de 1968 i la contracultura europea i al Parc Güell es va reproduir el disseny i la forma dels Festivals nord-americans o europeus que s'havien popularitzat des de finals dels anys 60. En aquesta ocasió el gran festival tenia una excusa política a causa del context espanyol i unes vinculacions properes amb l'anarquisme però al Güell el discurs no va ser anarquista sinó llibertari i contracultural perquè van dominar les formes d'expressió artística i d'organització social àcrata desvinculades de les idees anarquistes i del sindicalisme de la CNT.

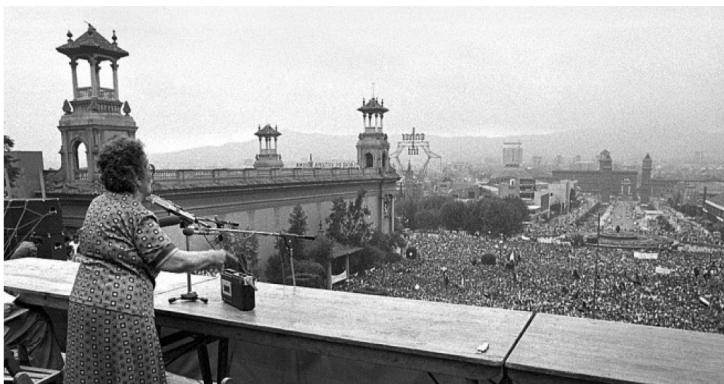
Valorar fins a quin punt és contracultura o transcendeix del concepte ha permès afirmar que les activitats del Parc Güell durant les Jornades Llibertàries del juliol de 1977 obeeixen a la mentalitat llibertària sigui underground o no.

**LES JORNÀDES LLIBERTÀRIES
DE JULIOL DE 1977
AL PARC GÜELL
ANNEX IMATGES**

Imatge 1. Portada revista "Ajoblanco" n° 23, juny 1977.

Font: <http://www.rtve.es/fotogalerias/imagenes-primer-epoca-revista-ajoblanco-1974-1980/137015/portada-del-23-ajoblanco/13>

Imatge 2: Discurs de Federica Montseny al míting de Montjuïc. 02-07-77.

Font: <http://www.publico.es/politica/anarquismo-punto-mira.html>

Imatge 3. Saló Diana durant el juliol de 1977. Font: www.blog.octubre.cat

Imatge 4. FONT: Revista "Barcelona Libertaria" editada per "Ajoblanco".
Num. 1, 23-07-77.

<http://www.cedall.org/Documentacio/Articles/Barcelona%20Libertaria/n.23.pdf>

Catalunya, capital mundial del anarquismo

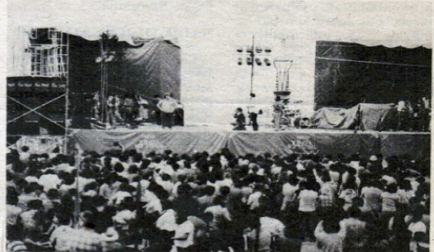
La Confederación efectúa el balance de las Jornadas Libertarias

La CNT ha efectuado por medio de un comunicado el balance de las «Jornadas Libertarias Internacionales» a las que califica de «éxito total». En el comunicado, que cifra en seiscientos mil los asistentes y los gastos en tres millones — que pueden ascender a cuatro —, se explica la «cumbre» habida en la mañana del lunes entre organizaciones anarquistas de todo el mundo y en la que se propuso el establecimiento de «un sistema de información y coordinación internacional mucho más eficaz que el actualmente existe».

«Esta propuesta no significa la creación — dice Francesc Boldú, del Comité Nacional de Catalunya — de una nueva

tivos propuestos: la clarificación del pensamiento libertario frente a los prejuicios difundidos por el franquismo y por los partidos políticos; la reafirmación del carácter revolucionario del anarcosindicalismo, y la consolidación de las relaciones a nivel internacionales».

El aspecto económico de los cuatro días es tratado así por la CNT: «los gastos, evaluados inicialmente en tres millones, podrían ascender a cuatro debido a imprevistos surgidos en el último momento. Aunque no van a obtenerse ganancias, ya que la mayoría de los asistentes realizaron una aportación voluntaria — y muchos de ellos no efectuaron ningún tipo de aportación —.

Seiscientos mil personas, según fuentes de la CNT, pasaron por el Diana, el Güell o los restantes centros de fiesta y discusión anarquista. En el acto de clausura, Cohn Bendit dirige en el Güell la palabra a la multitud ácrata.

Imatge 5. Article "Mundo Diario". Juliol 1977.

Font: Document facilitat per Francesc Boldú.

Cuatro Jornadas Libertarias en Barcelona

Este fin de semana se celebran en Barcelona las Jornadas Libertarias Internacionales. Con este motivo se desarrollan en distintos puntos de la ciudad diversos actos de tipo político, cultural y artístico de signo anarquista y en el que participan líderes y pensadores del movimiento libertario mundial.

En el primer debate de estas jornadas, que se celebró el pasado viernes en el Salón Diana, intervino Daniel Cohn-Bendit, que criticó duramente a los partidos socialistas y eurocomunistas acusándolos de colaboracionistas del capitalismo.

Ayer, sábado, se celebró igualmente un debate en el Diana, que congregó a miles de personas que abarrotaron el salón y la zona de la calle de San Pablo, próxima al local. El tema se centró sobre «Marxismo y anarquismo» y se desarrolló a modo de asamblea abierta.

Paralelamente, en el Parque Güell se fueron celebrando otros debates sobre distintos temas, así como continuas audiciones de música.

Las Jornadas Libertarias Internacionales está previsto que concluyan pasada la medianoche de mañana, lunes.

Imatge 6. La Vanguardia Española. 24-07-77

Imatge 6. Noticiero Universal. 16-01-78.

Font: <https://mtvo-bcn.blogspot.com.es/2015/08/la-prensa-d-abans-la-barcelona-d-abans.html>

Imatge 7. Activitats Parc Güell. Jornades Llibertàries 1977. FONS PILAR AYMERICH. ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

Imatge 8. Debat improvisat en el Parc Güell.
Font: Ateneu Enciclopèdic

Imatge 9. Cúpula Geodèsica. Parc Güell.
Font: «Ajoblanco», nº 25. Pàg. 39

DONES LLIBRES A LES JORNADES LLIBERTÀRIES

Com vem participar en la elaboració del programa de les jornades, vem preparar una sèrie de ponències p. er poder donar la nostra opinito de cara als temes tractats. Com alló no es va desenvolupar com nosaltres pensavem, ara aquestes ponències publicuem a la nostra revista. També es va realitzar un debat al saló Diana, el dilluns a matí, per cert molt discutit, que vem grabar íntegrament i que pensem començar íntegrament a partir del pròxim número, de tal forma que cada un es pugui fer una idea del que va passar.

Imatge 10. "Mujeres Libres". Època II. N° 4, 1978

Imatge 11: "Les aventures d'en Melic". Grup Fanfarra.
Font: <http://www.tonirumbau.org>

Cultura i contracultura - Jornades Llibertàries de juliol de 1977 al Parc Güell

PROGRAMACION EN EL PARQUE GÜELL
DIA 22 10

16 h. : ACTO DE PRESENTACION Y APERTURA DE LAS JORNADAS. Apertura tenderetes.

Los espectáculos de Cine, Música y Teatro se sucederán paralelamente

MUSICA; De 16 h. a 3 de la mañana
La traca (Colectivo de variedades), La Banda, Traperera del Rio Lisard, Fum de Tabac, Miguel Angel Noharro, Pa Torrat, Moc, Kilimanjaro, Croma, Tribu, Jekie, Pepe Delicia...

TEATRO; 17 h. "El Napoleón de la Escena" Joan Doménech
19 h. "La Odisea Americana o tragicomedia de conquista" per el grup Gran compañía de Espectáculos Ibéricos"

CINE; No programado por el momento

Imatge 12: Programació activitats Parc Güell divendres 22 de juliol.
Font: Ateneu Enciclopèdic.

DIA 23 sábado : C.D.R.S.-A.E.P.
25050

MUSICA; De 16 h. a 3 de la mañana
Quico Palomar, Joan de la Rubia, Pepet i Mari Carmen, General Sonora, Sardineta, 65 cuerdas, Els Quadrenys, Perucho's, The Berenguera, La propiedad es un robo, Bla* Tritono, Massa, Rondalla de la Costa, Detonación...

TEATRO: 11h. "Les aventures d'en Melic" FANFARRA
17 h. "EsKideo 23" PLAN-k (Bruseles)
19 h. "El Napoleón de la Escena" JOAN DOMENECH

IV. T. Animació: GRUP ZYASSOS

CINE: 22 h. : "Alborada" 40' Luis Garay * Elias Bruchs
"Casca el huevo" 20' Jordi Bayona
"Arri arri" " "
"Sobrevivir en Mauthausen" 31' Llorenç Soler
"O todos o ninguno" 40' Colectivo de Cine de Clase
" Nana para una nube blanca" 20" Nutria

Imatge 13: Programació activitats Parc Güell dissabte 23 de juliol.
Font: Ateneu Enciclopèdic.

Les altres protagonistes de la Transició

DIA 24 domingo:

MUSICA; 12 h. a 6 h. matí

Raul Montero, Josep Blai, Dolors Laffitte, Bern, Basca,
M Almen Tnt, Circle, Araceli Banyuls, Carraaxet, Pep Laguar-
da, Sisa, Eduardo Bort, Follage, Pau Riba, Secta Sónica,
Triana, Guethorta, Micky Spuma, Chaman, Daniel Viglietti,
Marina Russell, Llinis Miquel; els quatre zetes, Juan ✕
Justo, Orquesta Platería....

17 h. "El Dr. Mac- Abrus y los monstruos contra el Imperio del Bien"

per el grupo PATITO FEO de Zaragoza

19 h. "No t'espantis no Bac" (No a la pena de mort)

per el grupo "ORFEO DE SANS"

CINE: 20h. "Entre la esperanza y el fraude" 95' Coop. cine Alternativo

"Maternasis"

"Sex"

21'

Baca i Garriga

"Blanc i negre"

" Estado de excepción" 15'

Iñaki Nuñez

"Asclepius"

14'

Josep Breu

Imatge 14: Programació activitats Parc Güell diumenge 24 de juliol.

Font: Ateneu Enciclopèdic.

DI/ 25 lunes:

MUSICA: 11 h. a 3 de la matí

Carlos Barranco, Paco Muñoz, Tanta roba i tan pos sabó,
Calafai, Viejas aceras, Atic, Aplec, Pimienta, Angel Villal-
ba, Carlos Molina, Micky Mouse and Brothers, Cotó amb pel,
Suck Electronic Enciclopèdic, CMB, Sarabanda, Banana, Thais,
Boicot, Iman, Burning, Romanis of the farigola, + Jams se-
sions...

TEATRO: 17 h. "Tripijoc jec trip" LA TRAGICA

20 h. "Eskideoo 23" PLAN- K de Bruseles

Animació: KADDISH

CINE: "Can Serra" 35' Coop. Cine Alternativo

"Tribunal Ruseli" 20' Colectivo de Cine de Clase

"Carn crua" 12' Coop. Cine Alternativo

"Antiaalmo" 15' Llorenç Soler

"Cascar el huevo" 20' Jordi Bsyone

"Arri arri" 20' "

Maternasis"

"Sex" 21' Baca i Garriga

"Blanc i negre"

"Asclepius" 14' Josep Breu

Las películas siguientes están pendientes de su confirmación horaria

"Aurora de Esperanza" producido por la CNT

"Barrios Bajos"

Imatge 15: Programació activitats Parc Güell diumenge 25 de juliol.

Font: Ateneu Enciclopèdic.

PARC GUELL

De 4 tarde a 3 madrugada- Festival de música con la intervenció de Nico Palomar, Juan de la Rubia, Pepet i Mari Carme, La General Sonora, Sardineta, 65 cordes, Berenguer's La Propiedad es un robo, Els Cuadreny, Los Pelucho's, Blai Tritono, Massa, Rondalla de la Costa y Detonación.

11 mañana- Representación de "Les aventures d'en Melic" por el grupo Fanfarra.

5 tarde- Representación de "Eskidoo 23" por el grupo PLAN-K de Bruselas.

7 tarde- "El Napoleón de la escena" de Joan Domenech.

También intervendrá el grupo de animación teatral ZIASSOS.

10 noche- Proyección de 6 cortos:

"Alborada" (40') de Luis Garay y Elías Bruchs.

"Cascar el huevo" (20') de Jordi Bayona.

"Arri, arri" (20') de Jordi Bayona.

"Sobrevivir en Mauthausen" (31') de Llorenç Soler.

"O todos o ninguno" (40') Del Colectivo Cine de Clase.

"Nana para una nube blanca" (20') de Nutria.

Imatge 16: Programa BARCELONA LIBERTARIA. N.º1. 23-07-77

PROGRAMA

DIA 24 domingo:

PARC GUELL

MUSICA; 12 h. a 6 h. mañana
Raul Montero, Josep Blai, Dolors Laffitte Born, Basca, M. Almen Tnt, Circle, Araceli Banyuls, Carraexet, Pep Laguarda, Sisa, Eduardo Bort, Folliage, Pau Riba, Secta Sónica, Triana, Gualberto, Micky Spuma, Chaman, Daniel Viglietti, Marina Rusell, Lluís Miquelí els quatre zetes, Juan y justo, Orquesta Plateria...

TEATRE: 11 h. "Penja i despenja" ESTAQUIROT.
19 h. "No t'espantis no Bac" (no a la pena de mort) por el grupo "ORFEO DE SANS"

CINE: 20 h. "Entre la esperanza y el fraude" 95' Coop. cine Alternativo.
"Maternasis"
"Sex" 21' Baca i Garriga.
"Blanc i negre"
"Estado de excepción" 15' Iñaki Nuñez
"Asclepius" 14' Josep Breu

DIANA

10 h: Debate sobre la enseñanza e instituciones cerradas.
12 h: Proyección de:
Largometraje "Yo creo que..." de A. Artero.
Cortos "Poemajes 1" Jordi Grau (10')
"La plaza" Emma Cohen (15')
"La boda" " " "

16 h: Tercer debate central: Movimiento libertario y organización.
20 h: Debate de cine: Análisis libertario de los sistemas de producción cinematográfica
Asistencia: Luis García Berlanga, Fernando Fernán Gomez, Rafael Azcona, José M. Nunes, Vicente Aranda, Jordi Grau, Antonio Artero, Emma Cohen, Antoni Ribas, Francesc Bellmunt, Basilio Martín Patino, Josep Ma. Forn, Carles Mira, Hans Magnus Enzensberger, Miquel Sanz, Ramón Font, María Espinosa, Josep Lluís Guàrdner...

23 h: Teatro: Representación de "Eskidoo 23" por el grupo Plan-K de Bruselas
24'30 h: Debate de teatro:
Análisis dels processos assemblearis a Barcelona (Estat-teatre-autogestió)"

Imatge 17: Programa BARCELONA LIBERTARIA. N.º2. 24-07-77

PROGRAMA

DIA 25 Lunes:

PARC GUELL

MUSICA: 11 h. a 3 de-la mañana.

Carles Barranco, Paco Muñoz, Tanta roba i tan poc sabó, Calafai, Viejas aceras, Atic Aplec, Pimienta, Angel Villalba, Carlos Molina, Micky Mouse and Brothers, Cotó amb pel, Suck Electronic Enciclopedic, CMB, Sarabanda, Banana, Thais, Boicot, Iman, Burning, Romanis of the farigola, Jamms sessions...

TEATRO: 17 h. "Tripijoc joc trip" LA

TRAGICA

2o h. "Eskidoo 23" PLAN K de Bruseles Animació KADDISH

CINE por la noche:

"Can Serra" 35' Coop. Cine Alternativo
"Tribunal Rusell" 20' Colectivo de Cine de Clase

"Carn crua" 12' Coop. Cine Alternativo

"Antisalmo" 15' Llorenç Soler

"Cascar el huevo" 20' Jordi Bayona

"Arri arri" 20, "

"Maternasis"

"Sex" 21' Baca i Garriga

"Blanc i negre"

"Asclepius" 14' Josep Breu

DIANA

10 h.: Debates sobre Ecología y sexología

12 h.: Proyección de los films

"Retrato de Grupo" (13') Ferran Alberich

"La rage" (20') Anglada

"Grotesque Showw" " "

"Cavall Fort" " "

16 h.: Cuarto debate central: "Crítica de la sociedad industrial y alternativas libertarias".

20 h.: Debate de Cine:

-Alternativas libertarias en la práctica cinematográfica

-Aspectos libertarios en el cine no libertario

23'30 h.: Teatro. Grupo "Orfeo de Sans"

"No t'espantis no Bac" (No a la pena de mort)

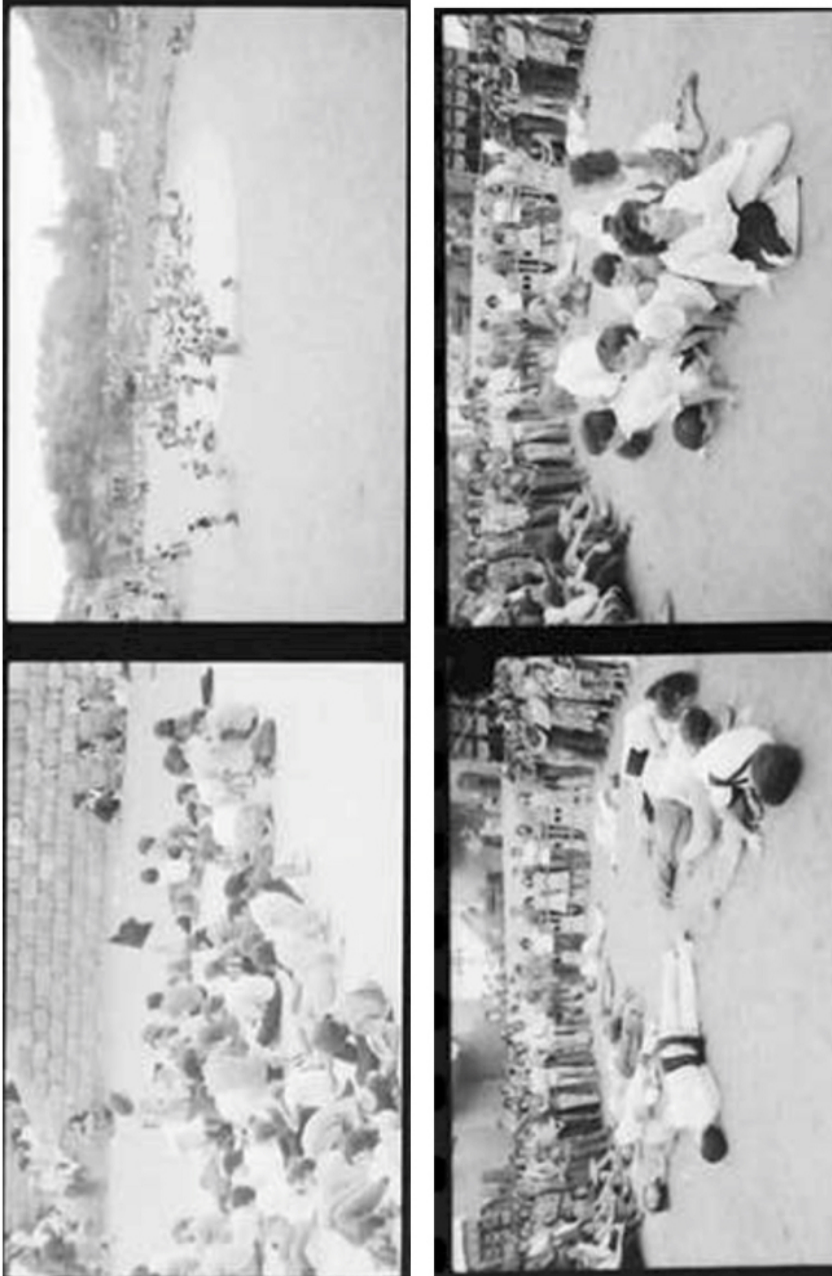
Imatge 18: Programa BARCELONA LIBERTARIA. N.º3. 25-07-77

Imatge 19:

Ocaña realitzant un espectacle a l'escenari central del Parc Güell.

Font; https://www.youtube.com/watch?v=wC5-zHvw_Mg

Imatge 20. Activitats Parc Güell. Jornades Llibertàries 1977. FONS PILAR AYMERICH.
ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

Imatge 21. Activitats Parc Güell. Jornades Libertàries 1977. FONS PILAR AYMERICH.
ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA